

het Volksbelang

liberaalvlaamsverband

Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 8 - Oktober 2016
Jaargang 137
maandblad

Sportieve liberalen

Het moet niet altijd politiek zijn. Liberalen hebben zich in de voorbije jaren ook ledig gehouden met "sport". Sport is immers een weerspiegeling van wat zich afspeelt in de maatschappij. Wie de historische ontwikkelingen van de voorbije eeuwen bekijkt door een sporthistorische bril, ontdekt al vlug de raakvlakken met grote historische thema's. Vertrekkend vanuit die invalshoek hebben de medewerkers van het Liberaal Archief de eigen archiefcollectie bevraagd. Resultaat: een verrassende tentoonstelling, nog tot 13 januari 2017 in het Liberaal Archief.

Lees blz. 6.

Inhoud

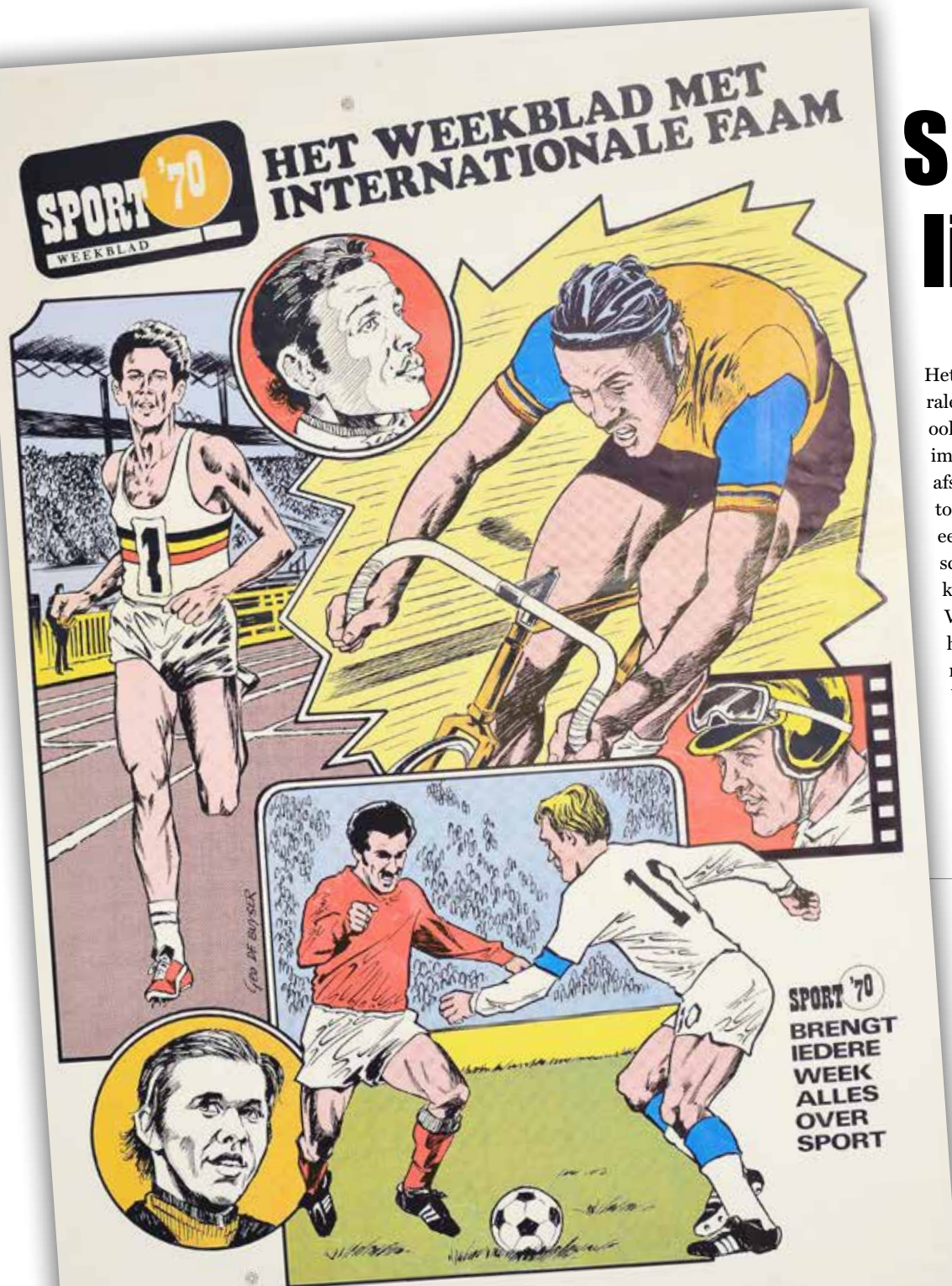
VAN DE REDACTIE
CETA-leed / 2

GESCHIEDENIS
Liberalen in het verzet / 3

BOEKEN
Het zwijgen van
Ingrid Vander Veken / 5

BUITENLAND
Thailand na Boemibol / 8

VS-VERKIEZINGEN
De ontknoping nadert / 10

Van de redactie
door **Bert Cornelis**

CETA-leed

Na dagenlang onderhandelen heeft België toch groen licht gegeven voor het handelsverdrag tussen ons land en Canada.

Wat heeft de CETA-sage over het handelsakkoord tussen de EU en Canada ons geleerd? Het CETA-verzet verenigde vele tegenstellingen: links-rechts; Waals-Vlaams; kapitalisme versus socialisme; een (Europese) elite die alleen beslist tegenover (regionale) basisdemocratie.

Met respect voor de inhoudelijk-intellectuele kunde van 'professor' Paul Magnette, maar dat het om puur politiek-tactische spelletjes van de Waalse minister-president Paul Magnette en de PS ging, is een kritiek die wel hout snijdt. Hoewel, je zou na verloop van tijd sympathie hebben gekregen voor de onverzettelijkheid van de Carolo. Maar zou Magnette ook zo op de rem hebben gestaan moest Elio Di Rupo nog in de 'Zestien' hebben gezeten? Neen dus. Een zweem van populisme was niet ver.

De PS wordt in Wallonië opgejaagd door de in de peilingen oprukkende PTB en Ecolo. De socialistische partij heeft nog altijd de nederlaag van 2014, toen ze door de MR en N-VA uit de federale regering werd gezet, niet verteerd.

Resultaat is dat Magnette zich door zijn onverzettelijkheid voor lang politiek buitenspel heeft gezet in de Wetstraat 16. Vooral bij de MR, een mogelijke volgende coalitiepartner die hij in Wallonië alle hoeken van de kamer heeft laten zien. Want de reputatieschade voor België is niet klein, dus voor de regering Michel ook niet. Het land van de compromissluiters werd plots de Europese 'stoorzender'. Was het dit overigens wel allemaal waard? Voor de PS blijkbaar wel, want zij heeft begrepen dat de versterking van haar macht via Wallonië nog het enige is om zich te manifesteren. Minister-president Magnette die premier Charles Michel voorbijsteekt. En wie weet wordt dit Waals nationalisme niet de ultieme doodsteek van België? PS heerser in Wallonië, de N-VA in Vlaanderen? De macht netjes verdeeld.

Ten gronde kan men zich afvragen of de Europese en Belgische regels over de goedkeuring van handelsverdragen niet moeten gewijzigd worden. Brengt men de bevoegdheid niet beter opnieuw in haar geheel naar het federale niveau en beslist alleen de federale regering? Maar dan nog blijven we op Europees vlak met de compromissenpolitiek en de unanimiteit zitten waardoor een minderheid een meerderheid kan blokkeren. Moeten we in Europa de regels niet wijzigen

zodat één lidstaat de hele Europese Unie niet langer kan blokkeren?

“Zou Magnette ook zo op de rem hebben gestaan moest Elio Di Rupo nog in de ‘Zestien’ hebben gezeten?”

CETA verdient ook een binnenlandse reflectie. CETA maakte duidelijk dat na zes staatshervormingen het Belgisch huis nog lang niet af is. De confederale dynamiek heeft voor verrassin-

gen gezorgd. De voortschrijdende regionalisering heeft de politieke besluitvorming er niet op vergemakkelijkt. Maar de kiemen werden al na de verkiezingen van 2014 gezaaid toen er asymmetrische regeringen werden gevormd waardoor het federale en regionale niveau geregeld botsen. In een confederale staat moet men de politieke volwassenheid opbrengen om die situatie te aanvaarden, anders heeft de verdere verzelfstandiging van de regio's geen kans op overleven. Overigens staat of valt zo'n constructie met een deugdelijk overlegorgaan dat meer is dan de huidige verplichte nummertjes in de overlegcomités met federale en regionale regeringen.

Politiek moet efficiënt blijven, en het besturen van een land zeker. Regionale autonomie moet praktisch gericht zijn. Daarom lijkt het niet onzinnig na te denken over het opnieuw federaliseren van sommige bevoegdheden, zoals buitenlandse handel. Dit heeft niets met ideologie te maken, maar met realisme.

Kon u zich een land voorstellen waarin Wallonië niets wou weten van handel met Canada, Brussel ook niet, en Vlaanderen wel? Komaan. ●

Amper historisch onderzoek naar ‘Liberalen in het verzet’

Dat is de stelling die ere-conservator van het Museum Kazerne Dossin in Mechelen (waar het boek werd voorgesteld), **Ward Adriaens**, poneert in het nieuwe boek “Liberalen in het verzet. Herinneringen”, een uitgave van het Liberaal Archief en ASP. Het boek is eigenlijk een verzameling van de referaten van een herdenking die op 7 mei 2015 in de Blauwe Zaal van het Liberaal Archief werd gehouden. Verder is het boek aangevuld met getuigenissen over Henri Storck van diens kleinzoon, van Claude Marinower over zijn vader, en van Patrick Dewael over zijn grootvader Arthur Vanderpoorten, met fragmenten uit reeds eerder gepubliceerde getuigenissen van Albert Maertens, Karel Poma en Omer Vanaudenhove over hun verzetsperiode. Ook zijn de teksten opgenomen van de toespraken die Marleen Vanderpoorten en Jo De Ro hielden tijdens een herdenking van Arthur Vanderpoorten in Lier op 28 maart 2015 te Lier. Egbert Lachaert onderhoudt de lezer ten slotte over democratische waarden vandaag.

Veruit het meest in het oog springend is de bijdrage van conservator Ward Adriaens ‘Liberalen/Geuzen in het verzet: twee case-studies’. We kennen uitgebreid het oorlogsverleden en de verzetsdaden van bekende liberalen als Arthur Vanderpoorten, Karel Poma of Omer Vanaudenhove. Minder bekend, maar daarom niet minder interessant, zijn de verhalen van de kleinere liberale verzetshelden die vooral op lokaal vlak een rol speelden.

Adriaens geeft aan dat de rol van de liberalen in het verzet tijdens de Tweede Wereldoorlog nog moet geschreven worden. Vergeleken met de katholieke en socialistische zuilen hinken de liberalen in deze wat achterop.

Uit het onderzoek van Adriaens, dat geen academische ambities had, naar plaatselijke Verzetsgroepen, zocht hij nooit specifiek naar liberalen. “Maar men kan gewoonweg niet

Tot op heden ontbreekt een overzichtelijke historische studie over de rol van de liberalen tijdens het verzet in de Tweede Wereldoorlog. “Als verzachtende omstandigheid voor dit hiaat kan aangevoerd worden dat een liberaal in de jaren voor de oorlog niet zo licht te herkennen is als bijvoorbeeld een socialist, of kajotter, of Vlaams-nationalist, niet herkenbaar aan een uniform of opgemerkt in de 1-meistoet of de IJzerbedevaart en andere manifestaties.”

Ere-conservator van het Museum Kazerne Dossin Mechelen, Ward Adriaens.

“Waar men ook maar even het stof van het lokale verzetsverleden wegblaast, stuit men op... liberalen”.

om hen heen kijken. Waar men ook maar even het stof van het lokale verzetsverleden wegblaast, stuit men op... liberalen”. Hij laat ons daarvoor genieten van twee ‘case-studies’ van het platteland. In beide gevallen gaat het om ‘Geuzen’ die zich bij het OF en de Partizanen aansloten. Hun verhaal mag als voorbeeld dienen voor tal van verzetsgroepen in de meeste Vlaamse dorpen.

De eerste case speelt zich af in Heist-op-den-Berg. Daar treedt de ambtenaar bij de belastingen in Mechelen Richard Bastijns in 1941 toe tot het OF. Met in zijn spoor nog een twintigtal ‘geuzen’, vrijzinnige jonge mannen. Ze verdelen sluikbladen, pamfletten en helpen gevallen vliegeniers ontsnappen.

Midden 1943 telt de groep honderd leden. Ze verbranden koolzaadvelden en saboteren elektriciteitscabines. De klassieke verzetsdaden. Bastijns meldt de dadendrang van zijn steeds driestere jongeren aan het OF-nationaal, wat er uiteindelijk toe leidt dat Louis Van Brussel, dan lid van het nationaal Partizanencommando en verantwoordelijk voor Brabant en Limburg, besluit in Heist een Gewapende Partizaneneenheid op te richten. In de afwikkeling van de succesvolle overval op een dynamiettransport lopen de Partizanen van Heist tegen de lamp. Zeven van hen worden gefusilleerd, de anderen verdwijnen in kampen. Een jonge koerierster eindigt in het vrouwenkamp Ravensbrück.

Een gelijkaardige case is deze van Boortmeerbeek met figuren als Frans Storms en Désiré Mertens, een jonge kadet bij de zeevaart. Het begint met het bekladden van huizen van VNV'ers en het eindigt in een hoge prijs: 7 Partizanen worden gefusilleerd, onder wie Désiré; de rest verdwijnt in de kampen.

Het onderzoek van Adriaens wijst uit dat na de oorlog de liberale Partizanen niet in de Communistische Partij terechtkwamen, maar naar hun vertrouwde “zuil” terugkeerden. Maar ze bleven wel kameraden... ●

Bert Cornelis

Ward Adriaens, e.a., Liberalen in het verzet. Herinneringen. Uitg. Liberaal Archief/ASP, 2016; 124 blz.; 22 euro.

Geachte heer Verhofstadt,
Beste Guy,

Het vergt moed om in de huidige globale context de handschoen op te nemen als Brexit-onderhandelaar voor het Europees Parlement. Dat na een zomer waarin "Allahu Akbar" over de hele wereld werd uitgeschreeuwd met bloed en tranen tot gevolg. Uit respect voor de slachtoffers zal ik de drama's van afgelopen zomer niet opnoemen, want ik zou er wellicht toch een over het hoofd zien.

De Brexit vindt plaats op een moment dat allianties tussen landen versterkt moeten worden op grond van ons geloof in vrijheid en burgerrechten, als waarden in de strijd tegen intolerantie. Voor de enen was het Zwarte Vrijdag, voor anderen Independence Day. Eén dag later ontdekte de wereld dat de inwoners van het VK misbruikt waren door manipulatieve politici en journalisten van de Britse rioolpers, die zichzelf politici waanden met hun bevooroordeelde berichtgeving zonder gelijke in Europa.

En ja, de ingewikkelde EU-structuren hebben het nationale politici maar al te makkelijk gemaakt om zichzelf te verhullen in een wirwar van complexe regels en structuren, waarbij Europa dan de schuld kreeg voor onpopulaire maatregelen, onder het motto "kijk niet naar mij, kijk naar Europa". Zo wordt "alweer" het pad geëffend voor kwaadaardig nationalisme en xenofobie in Europa. Terroristen maken handig gebruik van deze trends wanneer ze "Divide et impera" scanderen. Het kapulteert ons terug naar de tijd van de wereldoorlogen.

Na de moeder van alle oorlogen kregen we er nog zo een: leiders die hun land niet langer onder controle hadden en een bevolking die zich aansloot bij charismatische leiders, volksmenners op zoek naar een zwart schaap in hun ongenueanceerde, retorische taal die woede en haat tegen een "gemeenschappelijke vijand" aanwakkerde.

Al gauw liepen de zaken uit de hand, en was de massavernietiging niet meer te stoppen. De moord op aartshertog Frans Ferdinand in Bosnië, toen een minder be-

Brexit, de gesluierde uitdaging voor Verhofstadt

"We hebben hoe dan ook meer Europa nodig, niet minder, in een nieuwe win-winrelatie met de Britten."

langrijk gekroond hoofd in Europa, zette de deur onherroepelijk open naar de dood van 17 miljoen mensen. Hetzelfde gebeurt nu, en wie geen historische aanknopingspunten heeft, slaagt er maar niet om in dit te zien. Gisteren waren het Hitler, Mussolini, Stalin. Vandaag gaat het om Poetin, Erdogan, Trump, Mugabe, en zo veel anderen ...

Er bestaat geen monopolie op populisme.

Alle continenten zijn erdoor aangetast. Terwijl politiek denken veel verder gaat dan oneliners en tweets van 140 karakters, gebruiken de media steeds vaker die beknopte formats om Jan Modaal aan te spreken. Ziedaar de mogelijkheid om eenzijdige, simplistische, veralgemenende en populaire boodschappen de wereld in te sturen. Ziedaar de weg naar een antipolitiek klimaat, terwijl de democratische discussie de mond wordt gesnoerd. En de populistten van IS begrijpen dat maar al te goed.

De vraag is welke gebeurtenis deze keer de moord op aartshertog Frans Ferdinand zal uitmaken. De Brexit, Trump, Poetin, Le Pen of nog iets anders? De Brexit in het VK zet Italië, Frankrijk en andere landen er al toe aan om een soortgelijk referendum te houden. Le Pen doet een gooi naar het presidentschap in Frankrijk. De Franse, Hongaarse, Poolse en Slowaakse leiders nemen een anti-EU-pose aan.

En hoe reageert IS hierop? Wie zal de eerste zijn die kernwapens inzet? Wat zou de moord op Frans Ferdinand anno 2016 kunnen zijn? Er zijn oneindig veel mogelijke scenario's, en slechts één trigger is genoeg.

Het is de op vier na grootste economie ter wereld die betrokken is bij de Brexit. Het Verenigd Koninkrijk is een nucleaire mogendheid met zetel in de VN Veiligheidsraad. Historische banden kunnen niet zomaar worden doorgesneden, gewoon een plaatsje krijgen bij de val van de Berlijnse muur, naar de prullenmand worden verwezen.

We hebben hoe dan ook meer Europa nodig, niet minder, in een nieuwe win-winrelatie met de Britten. Dat is essentieel, nog vóór de verkiezingen in Frankrijk en Duitsland, de twee Europese grootmachten. Een alliantie met het Verenigd Koninkrijk is ook noodzakelijk om een wereldwijd machtsevenwicht te behouden. Churchill verwoordde het zo: "United we stand, divided we fall".

Het gesluierde deel van uw uitdaging raakt aan evenwicht en vrede op wereldschaal. Of willen wij onze toekomst echt in de handen van IS, Poetin en Trump leggen?

Ik wens u het allerbeste toe. ●

Ivan VANDERMEERSCH

Ingrid Vander Veken verbaast en ontroert met **zwijgen**

door John Rijpens

Ingrid Vander Veken (°1948) blijft ons verbazen. Nadat zij in 2009 in 'Zestig. Een dagboek' innige, frêle, lieflijke, schelmse dingen schreef over haar moeder, gaat zij in het jongste boek, 'Zwijgen', als dochter op zoek naar het verleden van haar vader, geen ongeschreven blad tijdens de Tweede Wereldoorlog. Maar dat kon zij niet weten, want er werd door haar ouders vooral gezwegen.

De indrukwekkende cover spreekt al boekdelen: op een zwart-wit foto, die duidelijk dateert van tijdens of vlak na de Tweede Wereldoorlog, zitten een vrouw en een man (haar ouders?) aan een soort koffietafel. Op hun mond is kruisvormig een stukje kleefband aangebracht. "Als we iets zijn, is dat ons verleden, nietwaar?" citeert Vander Veken Jorge Luis Borges.

Achteloze kinderjaren

Als uiteraard argeloos kind, geboren enkele jaren na het beëindigen van de oorlog, vertelt de auteur over haar min of meer achteloze kinderjaren "tijdens het Marshallplan". Het verging haar als ieder kind, "je keek door kieren naar het leven van je ouders", maar, "wat je ervan opving was slechts een glimp van de werkelijkheid".

Zij begon zich vragen te stellen: waarom ging haar vader nooit, maar dan ook nooit met haar naar de Antwerpse dierentuin? Waarom konden je vader en je oma het niet met elkaar vinden? Pas later ontdekt zij wat zich daar had afgespeeld in de nadagen van de bevrijding. Ondertussen loonde de soberheid van haar

vader na de oorlog, naar een eigen huis, aan de rand van de stad. Hierna zouden de 'vette jaren' volgen, haar vader had zelfs vijf vaste medewerkers in dienst. De eerste vakanties in het buitenland volgden en hoewel de prille tiener zich vragen begon te stellen over het verleden van haar vader, bleef hij niets over zichzelf blootgeven.

Collaboratie

Maar toch komt zij het te weten: haar vader werkte tijdens de oorlog voor de VAVV, de Vrijwillige Arbeidsdienst voor Vlaanderen, die van meet af aan in een Nieuwe Ordesfeer baadde met voornamelijk jongeren van collaborerende organisaties. Na de bevrijding werden leden van de VAVV vervolgd wegens collaboratie.

Iedereen bleef zwijgen. De auteur blijft stilstaan bij de gevoelens van haar moeder die het dubbel moeilijk krijgt wanneer vader aanpapt met een andere vrouw. Hierop volgt stilaan de bekentenis en ondanks alles blijkt dat de moeder steeds van haar man is blijven houden ("zij plaatste de liefde op de voorgrond, duwde de oorlog naar de achtergrond"). Toen gebeurde er iets dat niemand verwachtte. Vader verliet vrouw en dochter, alles achterlatend, maar "het werden de beste jaren van hun leven".

Eeuwige zwijger

En precies toen begon de 'eeuwige zwijger' te praten. Vander Veken waagt zich dan aan haar toenmalige overwegingen: "In heel Europa was extreemrechts bezig aan een opmars, die onthutsend veel parallellen vertoonde met die van de Tweede Wereldoorlog. Ook België had zich daarin niet onbetuigd gelaten, met de verkiezingszege van het Vlaams

Blok op Zwarte Zondag. Een nationalistische partij, die het betoog hervatte waardoor zovelen zich destijds hadden laten verleiden: op volkseigenheid geënt racisme, Vlaamse idealen als vehikel voor onversneden vreemdelingenhaat, en dat alles aangewakkerd door verdachtmakingen en stemmingmakerij. Er was geen betere timing denkbaar voor een gesprek hierover..."

Van het ene ogenblik op het andere werden de rollen omgedraaid. De auteur was het nu die wist wat hij niet wist: dat hij bezig was aan zijn laatste weken en hij haar vroeg een euthanasieverklaring voor hem te willen schrijven. Na zijn dood krijgt de schijfster een kistje met fotomateriaal, brieven en getuigenissen die de oorlogsgebeurtenissen, de relatie tussen haar moeder en vader verduidelijken. "Ik ben erachter dat het haast nooit wit of zwart is, als het dan toch is, dat het verdacht is" citeert zij Wannes Cappelle van Het Zesde Metaal uit 'Bouwt ip mie', het liedje 'Nie voe kinders'.

Af en toe moest ik denken aan 'Zoon van een 'foute' Vlaming' van Adriaan Verhulst over het flamingatisme van zijn vader dat onttaarde in collaboratie, maar net als bij Verhulst sloeg Vander Veken een resoluut andere richting in, die van het vrijzinnige humanisme. Ondanks het ingewikkelde en melancholische thema schrijft Vander Veken opnieuw fris en fruitig maar met een zoetzure afdronk. Sprankelend, filmisch, met korte, heldere en strakke zinnen. Het koel analytische is nooit ver weg. ●

Ingrid Vander Veken, Zwijgen. Uitg. Polis (onderdeel van de Uitgeverij Pelckmans), 2016; 207 blz.; 19,95 euro.

Een sporthistorische

Peter Laroy
Directeur Liberaal Archief

In het Liberaal Archief bevinden een aantal archieven die louter sportgebonden zijn. We denken dan aan stukken over de Belgische Liberale Turnbond, over 19de-eeuwse wielclubs of over voetbalclub SK Deinze.

Het sportthema zit echter eveneens verweven in allerlei verenigings- en persoonlijke archieven. Zo bevat het archief van één van de Gentse sociaalliberale Laurentskrings een unieke bibliotheek met tientallen theoretische en praktische werken over turnen en lichaamsbeweging uit voornamelijk de periode 1870-1920. Liberale voormannen waren overigens zowel op lokaal als op nationaal vlak heel actief in sportmiddelen, nu eens als bestuurslid dan weer als participant. Verborgen in persoonlijke fotoalbums vinden we foto's van tennisspelers, hockeyteams, polo-teams of, in een meer nabij verleden, politici in allerhande modieuze wieleroefuits. Al die stukjes samen geven een mooi beeld van het engagement in en de visie op het sportleven in dit land in de voorbije tweehonderd jaar.

De liberale turnvader

Een figuur die boven alles uitsteekt, is Nicolas Cupérus (1842-1928). Deze Antwerpse liberale politicus engageerde zich sterk in het verenigingsleven (o.a. het Willemsfonds) en etaleerde een Vlaams, liberaal en sociaal bewustzijn. Cupérus groeide uit tot de 'vader van de turnbeweging'. Hij liet zich inspireren door de Duitse 'Turnvater' Friedrich Ludwig Jahn (1778-1852) en vernederlandste diens

Sport is een weerspiegeling van wat zich afspeelt in de maatschappij. Wie de historische ontwikkelingen van de voorbije eeuwen bekijkt door een sporthistorische bril, ontdekt al vlug de raakvlakken met grote historische thema's. Vertrekend vanuit die invalshoek hebben de medewerkers van het Liberaal Archief de eigen archiefcollectie bevraagd. Resultaat: een verrassende tentoonstelling.

spreek 'Frisch, frei, fröhlich und fromm' tot 'Vroom en vroed en vrank en vrij'. Onder zijn impuls zagen tientallen turnbonden in het laatste kwart van de 19de eeuw en het begin van de 20ste eeuw het levenslicht. Het motto "een gezonde geest in een gezond lichaam" indachtig, streefde Cupérus niet enkel naar geestelijke maar ook naar lichamelijke ontwikkeling.

Dat de basis voor een deugdzaam en gezond leven in de kinderjaren wordt gelegd, was ook toen al duidelijk. Reeds bij de eerste wet op het lager onderwijs (1842) waren er stappen ondernomen om gymnastiek in het programma van de officiële scholen op te nemen. Maar er was nog een lange weg af te leggen tot uiteindelijk, bij de Wet Van Humbeeck (1879), turnen een vaste plaats op het programma kreeg. Voor de liberale politici bleef het al die tijd een aandachtspunt, ook al omdat er op die manier minder aandacht ging naar andere vakken (zoals godsdienst). Tegen het einde van de 19de eeuw raakte de moeizame strijd gestreden en waren ook andere politieke strekkingen ervan overtuigd dat schoolgymnastiek heilzaam was.

Cupérus en zijn turnbeweging waren in de jaren voor de Eerste Wereldoorlog ook promotor van de gedachte dat een goede lichamelijke opleiding in de jeugdijaren een goede voorbereiding was op de legerdienst. De campagne liep samen met het debat dat in die dagen werd gevoerd rond de invoering van de algemene dienstplicht. De eis hiervoor werd sterk gesteund door de liberale partij: het lotelingsysteem vond men onrechtvaardig. Of hoe sport en belangrijke maatschappelijke en politieke vraagstukken met elkaar verbonden zijn.

Dankzij de illustraties van vormgever Georges De Buyser (Geo) kreeg Sport '70 (een uitgave van Hoste-Het Laatste Nieuws) een aantrekkelijk uitzicht.

Sport voor allen

Sportbeoefening was lange tijd een individueel gebeuren of speelde zich af in beperkte kring. Nog in het begin van de 19de eeuw hield men zich in de schaarse vrije tijd onledig met spelen afkomstig uit een ver verleden, zoals boog- of gaaischieten. Mondjesmaat veroverden sporten die in Engeland waren ontstaan, zoals roeien, hockey, tennis, golf, ook het continent. Van daaruit was het nog een kleine stap naar de groei van sportclubs allerhande.

De liberale burgerij manifesteerde zich in

verkenning

deze evolutie op verschillende vlakken. Anders dan fabrieksarbeiders hadden velen onder hen vrije tijd en bovendien ook een vermogen dat zij konden besteden aan paardrijden, jagen of een van de nieuwe Angelsaksische sporten. Tegelijkertijd stimuleerden zij, in de geest van volkswontwikkeling, de oprichting van sportclubs en zelfs sportliga's. In het kader van een toenemende verzuiling kreeg dit sportverenigingsleven ook een politiek etiket opgekleefd. Dit was zeker niet de eerste wens van bijvoorbeeld een figuur als Cupérus. Hij pleitte voor neutraliteit binnen 'zijn' turnbond en probeerde bij het aangehaalde initiatief van de voorbereiding op de legerdienst ook alle ideologische strekkingen en verschillende sporttakken samen te brengen (wat hem ook lukte).

Concrete maatschappelijke thema's vormden ook in de sportwereld meer dan eens een splijtzwam. Over het al dan niet toelaten van bijvoorbeeld vrouwen in de sport bestonden uiteenlopende meningen binnen de diverse maatschappelijke stromingen. De enen wilden de vrouwen aan de haard en waren bang dat gymnastiekbeoefening hun gezondheid zou schaden. De anderen zagen er net een mogelijkheid tot ontwikkeling en emancipatie in en huldigden het principe van een ge-

zond lichaam. Het is niet verwonderlijk dat binnen het liberale kamp de laatste strekking de overhand haalde.

Internationalisering en vermaatschappelijking

Bij het begin van de 20ste eeuw zette de internationalisering zich ook in de sportwereld door. Een aantal vooraanstaande liberale figuren speelde daarin een heel belangrijke rol. De Olympische beweging bijvoorbeeld kon van bij het begin op heel wat interesse rekenen. Een interessante figuur in dat verband is baron Edouard de Laveleye (1854-1938). De zoon van de befaamde economist Emile de Laveleye en neef van Victor de Laveleye (de 'bedenker' van het V-teken tijdens de Tweede Wereldoorlog) was een befaamde voetballer in de beginjaren, werd de eerste voorzitter van de Belgische Voetbalbond en lag ook mee aan de basis van de oprichting van het Belgisch Olympisch Comité. De Laveleye was een voortrekker in de organisatie van de Olympische Spelen van 1920 in Antwerpen.

Naarmate sport aan maatschappelijk belang won, werd het ook een thema in de nationale politiek. Op de drempel van de 21ste eeuw organiseerde het LVV zelfs een apart con-

Wielrijdersbond "Het Blauwe Wiel" uit Antwerpen.

gres rond het thema sport. Congresvoorzitter wijlen André Denys, zelf een fervent sportman, sprak de hoop uit dat de bijeenkomst ertoe kon leiden om bepaalde aspecten van de sport te bestuderen en uiteindelijk op de politieke agenda te krijgen. Met thema's als topsport, overheid en sport, jeugdopleiding, televisie-uitzendrechten, doping en mensenhandel scoorde het LVV heel goed. Bijna 15 jaar later klinkt het allemaal nog heel actueel. De belangstelling voor sport neemt enkel toe. In een jaar dat er een Europees kampioenschap voetbal was, dat een wielerronde als de Ronde van Frankrijk ten volle kon bekoren en dat de Olympische Spelen een mooie internationale gedachte op de agenda zetten, vond het Liberaal Archief het aangegeven om de evolutie van dit maatschappelijk belangrijk thema als onderwerp voor de nieuwe tentoonstelling te nemen. ●

Tentoonstelling Archief Sportief! biedt een verrassend veelzijdige kijk op sport aan de hand van tientallen documenten, foto's, affiches, vlaggen, trofeeën en nooit eerder vertoond filmmateriaal, afkomstig uit de collecties van het Liberaal Archief.

Blauwe Zaal van het Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent

Tot en met 13 januari 2017
op weekdays van 9 tot 17 u.

Geleide groepsbezoeken kan je reserveren via info@liberaalarchief.be of 09/221.75.05

Info: www.liberaalarchief.be

Bij deze tentoonstelling verscheen het **rijk geïllustreerde cahier Archief Sportief!**

Sporthistorische verkenningen in de collectie van het Liberaal Archief, Gent, Liberaal Archief, Reeks LA cahier nr. 1, 2016, 130 p.

Kostprijs: **15 euro** (gratis verzending)
Te bestellen via info@liberaalarchief.be of 09/221.75.05

Op Facebook, Twitter en Flickr verschijnen er tijdens de tentoonstellingsperiode berichten, collectiestukken en foto's. Volg het Liberaal Archief en vind leuk of stuur door.

THAILAND VERDORVEN KONINGSCHAP

door Lukas De Vos

De Koning was, net als in het Japan van Hirohito, een goddelijk uithangbord dat niet in vraag mocht gesteld worden. De machten die hem bestierden bestaan uit zeer rechtse generaals en een paleiselite van 'would be'-prinsen en niets ontziende moguls. Ze werken onbeschaamd samen met de legertop. Die dan ook geregeld de toch al wankele democratie naar zijn hand zet. En sinds het aantreden van Boemibol 70 jaar geleden liefst tien staatsgrepen pleegde. De laatste in 2014, de junta is nog altijd aan de macht. Er bestaat geen twijfel over dat vrijwel elke gewelddadige tussenkomst met besmuikte goedkeuring van de vorst gebeurde. Zoals voor de meeste koningshuizen, het onze niet uitgezonderd, zijn enige minachting voor de verkozen volksvertegenwoordiging en hang naar autoritair optreden ("la baraque d'en face", sneerde Leopold II nog, en Leopold III voelde zich maar wat verwant met Berchtesgaden) nooit ver weg.

Prijs voor waterbuffels

Maar zo ziet het officiële plaatje er niet uit. Boemibol Adoeljadej, de negende "Rama" van de Chakridynastie die sinds 1782 het land leidt, is voorbeeldig bijgebord tot een charismatisch, vreedzaam, vroom en maatschappelijk bevlogen icoon, dat uitblonk in milieutechnologie en bescherming van de arme boer. Hij roeide de opiumteelt uit, experimenteerde met biodiesel, en leent aan betaalbare prijs waterbuffels uit voor de rijstteelt. Hij heeft een octrooi gekregen voor zuurstofverrijking van water. Hij was een verwoed zeiler en scheepsontwerper. En hij maakte naam – nou ja, zijn stukken worden verplicht gespeeld – als jazzcomponist en saxofoonspeler. Al die kwaliteiten zijn samengeballd en opgedreven om een imago van onthechting, barmhartigheid en uitzonderlijke kunde te verankeren. De keer-

Weet er iemand hoe het met Sirikit Kityakara gesteld is? De vrouw van de halfgod van Thailand, koning Boemibol? Nee? Logisch, want er is met geen woord over haar gerept bij de "tragische", maar allesbehalve onverwachte dood van de Koning, die naar het woord van de militaire 'Propagandastafel' (gretig nagebouwd door de Westerse media) "de ziel van het land" en het bindmiddel voor de hele bevolking was. Een bindmiddel dat vooral uit bijgeloof, onderwerping en vooral blote angst bestond.

zijde is zelfcensuur, want wie het waagt de Koning te beledigen (door niet recht te staan bij de uitvoering van het volkslied, tweemaal per dag; door een bankbriefje te scheuren; door tijdens de rouw nu geen zwarte of witte kleren te dragen) wordt een 'outcast'. Daar zien leger en politie (en de achtergebleven goegemeente) nauw op toe. Het Nederlands ministerie van buitenlandse zaken haastte zich na zijn dood om een reisadvies te geven waarin toeristen werden aangemaand "zich te schikken naar plaatselijke gebruiken en de aanwijzingen van de overheden op te volgen" en vooral "geen kritische opmerkingen te maken of discussies aan te gaan".

Eretitels zonder macht

Toch is het eerder Sirikit die zich sociaal toonde. Verdraagzaamheid en opvang van vluchtelingen waren haar hoofddoelen. Zij heeft altijd een goede band onderhouden met het roerige zuiden van Thailand, waar vooral islamitische Maleiers wonen. Een opstandige beweging, de Barisan Revolusi Nasional (BRN), pleegt geregeld aanslagen in drie zuidelijke provincies die ooit het aparte koninkrijk Pattani vormden. Hoewel het een gemengd gebied is van boeddhisten, christenen en moslims, heeft Bangkok het hele gebied mismeeerd. Zo'n dertien jaar geleden verdween de mensenrechtenadvocaat Somchai Neelapaijit. Er is nooit een schuldige gevonden. Het leger werd ingezet om protesten te verhinderen, en onder

Rouwen om koning Boemibol: een goddelijk uithangbord dat niet mocht in vraag worden gesteld.

druk van de junta, die in 2007 de grondwet opschortte, werd het beperkte zelfbestuur opgeheven. Het kwam sindsdien tot een escalatie van geweld, met "schietoefeningen" op een moskee die dan weer aanslagen op spoorlijnen en zelfs op de luchthaven van Hat Yai uitlokten. Tot droefenis van Sirikit, die zelf de hoogste titels draagt van de strijdkrachten; veldmaarschalk, vlootvoogd en maarschalk van de luchtmacht. Eretitels natuurlijk, zonder macht.

Het was nochtans door haar doortastend en

verzoenend optreden als regentes van het land in 1956, toen Boemibol volgens de traditie een tijdlang in een klooster verbleef om er tot bhikkhu ('bedelaar'), boeddistische monnik, gewijd te worden, dat het koningschap aan waardigheid won. Dat stond even ter discussie door de onopgehelderde dood van Boemibols broer Ananda. Maar nog als student in Lausanne moest hij al de troon bestijgen in 1950. Eén week voor zijn inhuldiging was hij met Sirikit getrouwd, de dochter van een Thaise diplomaat die hij in Parijs had leren kennen, en die hem geregeld bezocht aan zijn ziekbed toen hij herstelde van een auto-ongeval dat hem een oog kostte. Ik begrijp nu beter waarom mijn vader en stiefmoeder, die in 1956 trouwden en met de moto op reis waren in Zwitserland, elkaar later voortdurend katten met "Boemibol" en "Sirikit". Het was een voorbeeldig roddelkoppel.

In elk geval heeft zij haar diplomatieke gaven uitgebuit om het leed te verzachten van grensvluchtelingen uit Cambodja, Laos, Vietnam en Birma, en was zij de drijvende kracht (mede als voorzitter van het Rode Kruis sinds 1956) achter de noodhulp bij de vloedgolf van 2004.

Greep van het leger

Het grootste probleem voor Thailand is niettemin de blijvende greep van het leger op de politiek. Thailand is nooit een kolonie geweest, maar de Britse en later Amerikaanse invloed bepaalde wel het buitenlandbeleid, zeker toen in 1932 het absolute bewind van de Koning na een coup werd vervangen door een grondwettelijke monarchie met algemeen stemrecht. De Japanse bezetting en de Koude Oorlog ketenden Thailand helemaal aan de Westerse ambities. In ruil voor economische en militaire steun van Washington, bleef Thailand een trouwe bondgenoot bij de communistische machtsovernames in de buurlanden. Amerikaanse bommenwerpers hadden hun basis in het land. Thailand stuurde hulptroepen naar het instortende Zuid-

Vietnam, maar bekwam wel dat de 23.000 GI's tegen 1976 het land verlieten. In datzelfde jaar

greep het leger andermaal de macht. Sindsdien is het van kwaad naar erger gegaan, waarbij de politici uit de hand moesten eten van hun militaire toezichhouders.

Met de opkomst van de steenrijke zakenman Thaksin Shinawatra (in 2000 beschuldigd van corruptie, het jaar daarop vrijgesproken en meteen eerste minister geworden) leidden de tegenstrijdige belangen tot gewelddadige botsingen tussen leger en democraten. Thaksins partij werd tijdelijk verboden in 2007 op beschuldiging van verkiezingsbedrog. Thaksin in ballingschap, zijn aanhangers, de "roodhemden", bleven de politiek domineren, de vlam sloeg in de pan. Beklijvende beelden van de omsingeling van het parlement en de bezetting van de internationale luchthaven in Bangkok in 2008 doen nog steeds de ronde. Pas een jaar later kon het leger een einde maken aan de protesten. Kwakkeljaren volgden, met Thaksins zus als premier. Waaraan de junta een einde maakte in 2014. Op dat ogenblik was het koningshuis al volledig weggedeemsterd en onbereikbaar dan ooit. Sirikit heeft in 2012 een hersenbloeding gekregen, ze miste zelfs de viering van Boemibols 85e verjaardag. Boemibol zelf kwam nog nauwelijks in de openbaarheid tenzij op televisie, hij leed aan parkinson, darmproblemen en depressie.

Poedel als oppermaarschalk

De wegdeemstering van het koningspaar kwam het leger goed uit. Huidig premier, generaal Prajoet Chan o-Cha, zal ongetwijfeld verguld zijn met kroonprins Maha Vajiralongkorn. Niet bepaald het evenbeeld van zijn vader, zijn autoritaire trekken zijn allesbehalve verborgen. Zijn scrupuleuze behandeling van vrouwen – hij heeft al drie echtgenotes versleten, vier zonen verbannen naar de VS, en acht familieleden laten opsluiten -, zijn min-

Het Thaise leger: een groot probleem door de blijvende greep op de politiek.

achting voor pers (die nu al aan banden ligt) en publiek (de benoeming van zijn poedel Foefoe tot oppermaarschalk was niet als grap bedoeld), maar vooral zijn onvoorwaardelijke sympathie voor het leger beloven niet veel goeds. De toekomstige Rama X werd opgeleid in Canberra, is een gedegen piloot en heeft gevechtservaring op het terrein: hij werd ingezet tegen de communisten in Noord-Thailand in de jaren '70, en nam deel aan de grensoorlog met de Rode Khmer. De voorbereidingen om hem te kronen en zijn imago op te poetsen zijn in volle gang. Uit "deemoed" weigerde hij onmiddellijk gekroond te worden, eerst moesten de 15 ceremoniële dagen achter de rug zijn. Een kroning kan lang duren, vaak meer dan een jaar, want Boemibol wordt pas dan verast. Maar of intussen de BRN en de deels christelijke Karen bergstam gesust zijn is heel onwaarschijnlijk. Mocht Rama X toch tot de jaren van verstand zijn gekomen, dan ligt er wel een nobele taak voor hem weggelegd: de strijd tegen kindermisbruik, prostitutie en gevluchte fraudeurs. Die tot nu toe onder de mat werd geveegd. ●

Hillary O

VS-PRESIDENTSVERKIEZINGEN: EEN STAND VAN ZAKEN

De maandenlange Amerikaanse verkiezingscampagne nadert haar eindpunt. Op 8 november kiezen de Amerikaanse geregistreerde kiezers in de 50 VS-staten en het federale hoofdstedelijke gebied hun President.

Prof. Herman Matthijs doceert o.a. de cursus over de VS aan de UGent en de VUB.

Dat gebeurt sinds 1789 op een indirecte wijze via kiesmannen. Elke staat heeft evenveel kiesmannen als de optelsom van het aantal leden in het Huis van afgevaardigden (435) en de Senaat (100). Washington krijgt, als niet statelijk gebied, drie kiesmannen. Zodoende zijn er 538 leden in het 'electoral college'. De kandidaat die er minstens 270 haalt, wordt het nieuwe staatshoofd.

Voor Europa zijn deze verkiezingen zeer belangrijk. Want gaan de Amerikanen nog evenveel middelen blijven besteden aan onze militaire verdediging en wat gaat er gebeuren met de vrijhandel?

Moddercampagne

Deze presidentiële campagne gaat al weken over gelekte e-mails van Hillary Clinton, de door de Russen gehackte computers, allerlei bezwarende verklaringen van vrouwen over Trump of Bill Clinton. Enfin de 'Bold and the Beautiful' haalde een hoger niveau.

De eerste twee televisiedebatten (NBC en CNN) waren niet veel zaaks. De programma's van de kandidaten kwamen pas terug voor het daglicht in het laatste debat

in Las Vegas (Fox TV) op 19 oktober jongstleden.

Hillary Clinton staat voor een meer geregleerde vrijhandel - onder druk van Sanders - de internationale rol van de VS, immigratie, een federale sociale zekerheid, een herziening van de federale belastingen door middel van hogere taken voor de rijkere enz.

Donald Trump wil terug gaan naar het oude republikeinse idee van het isolationisme, meer geld voor defensie, minder vrijhandelsakkoorden, geen immigratie, minder federale taken voor iedereen, de herindustrialisering van het land enz.

De Swing states

Uiteindelijk stemmen op 8 november aantaande de geregistreerde kiezers van de 50 staten en het territorium Washington DC voor een nieuwe President. Maar vele staten stemmen al jaren voor dezelfde partij. Inderdaad Californië (55 kiesmannen) stemt al jaren democratisch, Texas

Ook voormalig president Bill Clinton speelt een voornamelijk rol in de campagne van Hillary.

(38) stemt republikeins, New York (29) stemt democratisch, Alaska (3) stemt republikeins enz. In feite zijn er een tiental staten die kunnen veranderen van politiek kamp, namelijk: Nevada (6 kiesmannen), Iowa (6), New Hampshire (4), Ohio (18), Pennsylvania (20), Virginia (13), North Carolina (15), Iowa (6), Hawaï (4) en de te winnen staat Florida (29). North Carolina stemde in 2012 republikeins en alle andere staten in deze lijst voor Obama.

Bij de verkiezingen van 2012 haalde Obama 332 kiesmannen over 26 staten en Washington DC. Mitt Romney kwam uit op 206 kiesmannen over 24 staten. Met andere woorden Trump moet al die staten weten te behouden en dan 64 kiesmannen bijhalen om de kaap van de 270 kiesmannen te behalen. De geschiedenis leert ons dat dit niet onmogelijk zou zijn!

f Trump?

Donald Trump en zijn vrouwen, echtgenote Melania en dochter Ivanka: het "Bold and the Beautiful"-gehalte was nooit zo hoog.

Wie gaat winnen?

Als we de peilingen moeten geloven wordt Hillary Clinton-Rodham de eerste vrouwelijke President van de VS. Alleen zijn er wel wat vragen bij de waarde van de recente peilingen. In ieder geval is er een ongekende hoge registratie bij de Amerikaanse kiesgerechtigden. Dat is een gegeven waar geen van beide toonaangevende partijen blijf mee weet.

Opvallend is ook de keuze van de kandidaat-vicepresidenten. Hillary koos voor Tim Kaine uit Virginia. Een vertrouweling van de Clinton's. Waarom koos ze niet voor een hispanic man uit het zuiden? Want daar staat ze zwakker. Eenzelfde opmerking voor Trump. Hij koos voor de gouverneur van de staat Indiana: Mike Pence. Hij behoort wel tot de 'tea party groep', maar had Trump niet beter voor een vrouwelijke 'running mate' gekozen?

Hillary Clinton moet er wel op rekenen dat Sanders' aanhang voor haar gaat stemmen. Want deze groep is overgeslagen bij de keuze van de 'running mate'. De libertarische partij met Gary Johnson en de groenen met Jill Stein zijn hier de potentiële kapers.

Hillary heeft wel de media aan haar zijde. Alleen is de vraag of die traditionele media nog

wel die macht hebben over de kiezers, en dit omwille van de opmars van de sociale media. Hillary is ook de kandidate met de meeste politieke ervaring. Maar Hillary lijdt onder haar profiel: afstandelijk, niet vriendelijk, te gemaakt...

Aanslag zou fataal zijn voor Hillary

En niet te vergeten: een nieuwe aanslag op Amerikaans grondgebied voor 8 november kan electoraal gezien fataal zijn voor haar! Donald Trump is ongetwijfeld de verrassing van deze verkiezing. Zijn uitlatingen en relaties met een deel van het vrouwelijk publiek hebben al voor heel wat heisa gezorgd. Trump bereikt wel beter de blanke arbeiders, die traditioneel democratisch stemmen. Maar binnen de GOP (Grand Old Party) is de ruzie compleet tussen de neofiet Trump versus de conservatieven onder leiding van de 'speaker of the house': Paul Ryan. Deze laatste was de 'running mate' van Romney in 2012! Trump heeft geen partij achter zich staan en dat is een 'big problem'. De laatste tussentijdse verkiezingen van november 2014 waren een zegetocht voor de republikeinen: 247 zetels in het Huis van Afgevaardigden op 435, 54 op 100 zetels in de Senaat en 30 van de 50 statelijke Gouverneurs. Als dit de maatstaf is, dan wint Donald!

Een machteloos President

Het nieuwe Amerikaanse staatshoofd kan vanaf 20 januari 2017 zijn nieuwe regeringsleden aanstellen en verder duizenden topambtenaren alsook ambassadeurs positioneren. Zo mag de nieuwe President(e) een nieuwe opperrechter voorstellen voor de vacante plaats in het

'supreme court' en er zijn twee plaatsen open in de almachtige 'Board' van de 'Federal reserve'. Maar de voorgestelde kandidaten moeten wel een 'hearing' doorstaan in de Senaat.

Als Hillary Clinton zou winnen en de republikeinen behouden de macht in het Congres, dan is ze deels een machteloze President. Het is van het allergrootste belang voor de President(e) dat hij/zij kan rekenen op een politiek vriendelijke meerderheid in het Huis van Afgevaardigden en de Senaat.

Gezien de omvangrijke mondiale problemen kijkt heel de wereld mee naar de uitslag van 8 november aanstaande. Want de 45ste President(e) van de Verenigde Staten is ook deels ons staatshoofd! ●

CETA

EN DE WALEN

De Europese Unie wil meer handel drijven met Canada. We weten dat meer handel goed is voor de economie en tot meer welvaart en jobs leidt. Dat geldt zeker in ons land, want één op de zes Belgen heeft zijn job te danken aan de export. Daarom onderhandelde de EU over een nieuw vrijhandelsakkoord met Canada, dat “Comprehensive Economic and Trade Agreement” (CETA) werd gedoopt. De onderhandelingen werden begin dit jaar afgerond.

Lode Vereeck, professor economie (Universiteit Hasselt) en senator (Open Vld)

CETA doet vele handelsbelemmeringen verdwijnen, zoals douanetarieven en onnodige administratieve formaliteiten. Hierdoor kunnen Belgische bedrijven makkelijker naar Canada exporteren, vooral onze kmo's want zij hebben het meeste last van administratieve rompslomp.

Nochtans krijgt CETA af te rekenen met heel wat tegenstand, onder meer van de Waalse regering. Eén kritiek is dat deregulering onze hoge Europese standaarden in gevaar zou brengen, o.a. op vlak van sociale bescherming en milieuregelgeving. Niets is minder waar. De Europese Commissie kreeg immers geen carte blanche, maar onderhandelde met een duidelijk mandaat. CETA zal een vrijere handel bevorderen, maar is géén vrijgeleide voor Canada om de Europese regels te omzeilen.

Voorzichtigheid

Zo houdt de EU vast aan het 'voorzichtigheidsprincipe' waardoor bepaalde stoffen pas gebruikt mogen worden als hun onschadelijkheid is aangetoond. Wat ingevoerd wordt in Europa, moet dus voldoen aan de Euro-

pese normen. Zo blijft de import van hormonen vlees uitdrukkelijk verboden. Dezelfde aanpak geldt voor het milieu of de openbare diensten. De EU bepaalt nog altijd zelf haar milieunormen en de lidstaten beslissen zelf hoe zij de openbare diensten organiseren. Daarnaast bevat CETA een clause waardoor het verdrag kan worden herzien indien essentiële onderdelen niet worden nageleefd. Een fel bekritiseerd onderdeel van CETA was de “Investor to State Dispute Settlement” clause die voorzorg in een arbitragesysteem tussen een investeerder en overheid in geval van een conflict. Die clause is ondertussen vervangen door het “Investment Court System” dat belangrijke wijzigingen bevat, zoals de oprichting van een rechtbank met de mogelijkheid tot beroep, de aanstelling van rechters, en vooral het vrijwaren van het regelgevingsrecht van de staten.

Wij kunnen onze wetgeving dus nog steeds wijzigen zonder dat een Canadees bedrijf daar rechten uit kan putten, tenzij die wijziging alleen zou gelden voor Canadese en niet voor Europese bedrijven. Het gevolg is dat een Canadees bedrijf enkel een proces kan aanspannen tegen de EU of een lidstaat, indien het gediscrimineerd of onteigend wordt. CETA voorziet zo in een nieuw systeem van geschillenbeslechting dat als model kan die-

nen voor toekomstige handelsakkoorden.

Ondemocratisch?

De voorbije dagen zwaaiden de tegenstanders van CETA met het argument dat de besluitvorming ondemocratisch zou verlopen zijn. Het Europese parlement, de nationale parlementen en – conform het Verdrag van Lissabon – de deelstaatparlementen zouden enkel maar ‘ja’ mogen stemmen. Het ‘neen’ van Wallonië werd als een democratisch recht beschouwd. Maar betekent democratie niet dat men de beslissing van de meerderheid aanvaardt? En de overgrote meerderheid van de Europese landen wil een vrijhandelsakkoord met Canada. De schade die Wallonië door de blokkering van CETA toebracht aan de Europese en Belgische economie is bovendien manifest disproportioneel met het eventuele, maar twijfelachtige voordeel dat het zou verkregen hebben uit niet-goedkeuring. Wallonië gedroeg zich dus als een aasgierfonds dat misbruik maakt van juridische procedures om zijn wil op te leggen aan een ruime democratische meerderheid die wel een constructieve oplossing wil. Er is nood aan een nieuwe beslisregel die dergelijke politiek aasgiergedrag aan banden legt.

©De Morgen